

over en Række Smaakapitaler, som har mistet deres Selvstændighed. Saaledes viser Aktieselskaberne sig gennem Overkapitaliseringen paa een Gang at kunne vende Brodden mod de Aktionærer, hvis Kapital de bemægtiger sig, og mod Arbejderne, hvis berettigede Krav de tilbageviser, idet de viser hen til deres Udbyttes ringe Størrelse.

Overkapitalisering finder ogsaa Sted for direkte at skjule Udbyttet for Arbejderne. Jeg henleder i saa Henseende Opmærksomheden paa et Brev fra Højesteretssagfører Kondrup til Bankdirektør Glückstadt af 1. Februar 1921, et Brev, hvori han forlanger en Friaktie i D. F. D. S., og hvori han skriver, at „det formentlig vil være overflødigt nærmere at udvikle, hvilken Betydning en saadan Transaktion vilde have i Henseende til Fordelingen af Udbyttet i Tider som disse, hvor det er af Vigtighed paa Grund af Lønforholdene, at Udbytteerne ikke synes for store.“ Det vil derfor formentlig ogsaa være overflødigt for mig videre at udvikle, hvorfor Værdierne Tilstedeværelse er vort første Krav til en Aktielov. Og heri mener vi, at alle de Kredse, der ønsker at oprettholde Aktievæsenet paa legitim Grund, kunde være enige med os. Der vil utvivlsomt efter de sidste Aars Begivenheder hengaa en rum Tid, inden det bliver muligt at faa nye Smaakapitalister til at stille deres Kapitaler til Raadighed, hvis der ikke gives dem en vis Sikkerhed for, at de opgivne Værdier er til Stede. Jeg nævner saaledes, at det sidste Aar kun har set 3 Aktieemissioner. De, der vil oprette Selskaber paa legitim Grund, har jo intet at skjule, og de bør kunne indse, at den sikreste Maade at skaffe sig Raadighed over Kapitaler paa er, at Kravet om Værdierne Tilstedeværelse bliver tilfredsstillet. Det er saa meget mere nødvendigt, som netop Overkapitaliseringen fører til en helt ny Mulighed for Vinding af tidligere uanet Omfang, nemlig gennem Spekulationen.

Ogsaa Spekulationen har, om jeg saa maa sige, en legitim Form. At købe en Aktie, naar man mener, at man derved faar et Papir, der er billigt, og som vil give et højt Udbytte, er i og for sig lige saa legitimt som at købe f. Eks. en Kreditforeningsobligation i en Serie, som snart skal udtrækkes, eller som at vente med at købe Gaard, til Ejendomspriserne ligger lavt, eller som at købe sit Sommertøj ved Vinterudsalg. En saadan Spekulation har ingen samfundsfarlig Karakter. Men helt anderledes forholder det sig med den Spekulation, som bevidst og ofte uden

Tilknytning til Forholdene i Erhvervslivet fremkalder Op- og Nedgang i Aktiernes Kurs og bruger denne Op- og Nedgang til Opsugning af andres Kapital. Det er den illegitime Spekulation, en forfærdelig Kræftskade for vort Samfund. Og den vender sig ligesom Overkapitaliseringen med sin Brod saavel mod Aktionærerne som mod Arbejderklassen og mod Samfundet i dets Helhed. Jeg har allerede omtalt, at naar et Selskab overtager værdiløse Produktionsmidler, kommer der næsten altid Fald i det Selskabs Aktier, der har overtaget det gamle Jern. Men naar Kurserne falder, virker Faldet ligesom en kraftig Arm, der giver sig til at ryste et Æbletræ med modne Æbler. Aktionærerne bliver forskrækkede over Prisfaldet, hvorfor de giver sig til at sælge, og alle de Æbler, der falder til Jorden, opsamles af den i Selskabet herskende Klike, der faar dem til billig Pris, og den er, især hvor der er flere Søsterselskaber, i Stand til, meget ofte hurtigt, at bringe Kursen paa Fode igen for paa ny at sælge Aktierne med Fortjeneste.

Den samme Transaktion kan ogsaa foretages uden forudgaaende Overkapitalisering. De, der sidder i Ledelsen af Aktieselskaber, er i Stand til at forudse uventet Gevinst og uventet Tab; de kan i Tide købe eller sælge, og de kan yderligere forstærke Muligheden for gunstigt Køb og gunstigt Salg ved at bringe opskræmmende eller opmuntrende Meddelelser, som enten de selv kommer med, eller som de kan benytte en velvillig Presse til at bringe. Ogsaa den konsekvente Underkapitalisering, hvor alle Værdier bevidst angives for lavt, er et Middel til Spekulation. Jeg erindrer, at der i 1919 ved en opløsende Generalforsamling i Selskabet Sjørring Sø netop fra Aktionærernes Side rettedes stærke Anklager mod Ledelsen for gennem Aarene at have givet en Status, der ikke svarede til Virkeligheden, og at have faaet Aktionærerne til at sælge deres Aktier til 50—40—35, medens Likvidationen nu fandt Sted til 276.

Om den Spekulation, som de ledende i Aktieselskaberne kan foretage, har vi ligesom med Hensyn til Aktievæsenet hørt en lille Solstraalefortælling. Det var, da den højtærede Handelsminister ved Forelægelsen udtalte følgende:

„Det normale vil være, at der til Selskabets Bestyrelse vælges Personer, der betragter deres Aktier som Anlægspapirer og derfor kun undtagelsesvis vil sælge disse, og indvælges der endelig Folk i Bestyrelsen, som vil tage større Hensyn til øjeblikkelig